

Europejska Unia Zdrowotna: nowe podejście UE do wykrywania nowotworów - zwiększenie liczby i jakości badań przesiewowych

W ramach unijnego programu badań przesiewowych w kierunku raka, który ma zostać przedstawiony jako część [europejskiego planu walki z rakiem](#), Komisja prezentuje dziś [nowe podejście](#) wspierające państwa członkowskie w zwiększaniu liczby badań przesiewowych w kierunku raka. Koncentrując się na wykrywaniu nowotworów na wczesnym etapie, proponowane zalecenie ma zwiększyć liczbę badań przesiewowych, by objąć nimi więcej grup docelowych i więcej rodzajów nowotworów.

To nowe unijne podejście, oparte na najnowszych dostępnych odkryciach i dowodach naukowych, wesprze państwa członkowskie w zadaniu o to, by do 2025 r. 90 proc. osób w UE, które kwalifikują się do badań przesiewowych w kierunku raka piersi, szyjki macicy i jelita grubego, otrzymało możliwość zrobienia takich badań. W nowym zaleceniu rozszerzono również zorganizowane badania przesiewowe populacji w kierunku raka, tak aby obejmowały one nowotwory płuc, prostaty i - w pewnych okolicznościach - żołądka.

Wiceprzewodniczący ds. promowania naszego europejskiego stylu życia Margaritis **Schinas** oświadczył: *Rak jest dla nas priorytetem zdrowotnym! W ciągu ostatnich dwóch lat COVID odbił się negatywnie na profilaktyce, wykrywaniu i diagnozowaniu nowotworów. Szybsze wykrycie nowotworu może wiele zmienić - zwiększyć możliwości leczenia i uratować życie. Dlatego musimy wzmocnić badania przesiewowe w kierunku raka w całej UE. Dziś ponownie wykazujemy nasze zdecydowane i wspólne zaangażowanie w walkę z rakiem.*

Stella **Kyriakides**, komisarz ds. zdrowia i bezpieczeństwa żywności, stwierdziła: *Szacuje się, że w 2020 r. u 2,7 mln osób mieszkających w UE zdiagnozowano raka, a ponad 1,3 mln osób straciło życie z powodu tej choroby. Wiemy, że wczesna diagnoza ratuje życie i poprawia jego jakość. Dziś, w ramach europejskiego planu walki z rakiem, wyznaczamy nowy kierunek badań przesiewowych w kierunku raka w UE. Dzięki naszym nowym zaleceniom unijny program badań przesiewowych w kierunku raka obejmie rodzaje nowotworów, które łącznie stanowią prawie 55 proc. wszystkich nowych przypadków zdiagnozowanych co roku w UE. Nasze nowe zalecenia, oparte na dowodach naukowych i wybitnych wynikach badań nad rakiem z ostatnich 20 lat, wzmocnią nasze działania w całej UE na rzecz wczesnego działania i wypełnienia luki wynikającej z wpływu COVID-19 na diagnostykę nowotworów i opiekę nad chorymi. Wspólnie możemy odwrócić tendencje w zakresie raka.*

Proponowane zalecenie wprowadza nowe podejście UE do najlepszych praktyk w celu poprawy badań przesiewowych w kierunku raka, które zastąpi obecne, funkcjonujące już od 20 lat i wymagające pilnej aktualizacji. Wniosek stanowi jedną z inicjatyw przewodnich w ramach [europejskiego planu walki z rakiem](#) i odzwierciedla najnowsze dostępne odkrycia i dowody naukowe. Dostępne jest wsparcie finansowe na wdrożenie nowych zaleceń: 38,5 mln euro przeznaczono w ramach [Programu UE dla zdrowia](#), a 60 mln euro w ramach programu „Horyzont Europa”. Ponadto Komisja zaproponuje dodatkowe finansowanie badań przesiewowych w kierunku raka w ramach Programu UE dla zdrowia na 2023 r. Dalsze wsparcie można również zapewnić z europejskich funduszy: regionalnych, społecznych i spójności.

Co się zmieni?

Zalecenie ma na celu **zwiększenie liczby** badań przesiewowych w kierunku raka piersi, jelita grubego i szyjki macicy, aby osiągnąć cel określony w europejskim planie walki z rakiem, polegający na zaoferowaniu do 2025 r. takich badań przesiewowych 90 proc. osób, które się do nich kwalifikują. Ponadto należy rozszerzyć ukierunkowane badania przesiewowe na inne nowotwory, w szczególności na raka **prostaty, płuc i żołądka**.

Aby ułatwić bardziej ukierunkowane i mniej inwazyjne badania przesiewowe, zalecenie:

- **rozszerza grupę docelową badań przesiewowych w kierunku raka piersi** o kobiety w wieku od 45 do 74 lat (w porównaniu z obecną grupą wiekową 50-69 lat);
- zaleca, aby w celu wykrycia raka szyjki macicy przeprowadzano **badania na obecność wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV)** u kobiet w wieku od 30 do 65 lat przynajmniej co 5 lat, z uwzględnieniem statusu szczepień przeciwko HPV;

- wzywa do przeprowadzenia **badania kwalifikacyjnego w kierunku raka jelita grubego u osób w wieku 50-74 lat za pomocą badania kału metodą immunochemiczną** w celu określenia ewentualnych badań następczych w formie endoskopii/kolonoskopii.

W oparciu o najnowsze dowody i metody w zaleceniu rozszerzono zorganizowane badania przesiewowe na trzy dodatkowe nowotwory:

- badanie w kierunku **raka płuc** u osób, które obecnie dużo palą, oraz u eks-palaczy w wieku 50-75 lat;
- badanie w kierunku **raka prostaty** u mężczyzn w wieku do 70 lat na podstawie testu na antygen gruczolowy krokowego oraz badania metodą obrazowania metodą rezonansu magnetycznego (MRI) jako badania następczego;
- badania przesiewowe na obecność *Helicobacter pylori* oraz nadzór nad przednowotworowymi zmianami patologicznymi żołądka w miejscach o **wysokiej zachorowalności na raka żołądka i wysokim współczynniku umieralności**.

W zaleceniu zwrócono szczególną uwagę na **równy dostęp do badań przesiewowych**, na potrzeby poszczególnych grup społeczno-ekonomicznych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób mieszkających na obszarach wiejskich lub oddalonych, aby urzeczywistnić ideę badań przesiewowych w kierunku raka w całej UE. Ważne jest również zapewnienie **odpowiednich i terminowych procedur diagnostycznych, leczenia, wsparcia psychologicznego i opieki po leczeniu**. Zalecenie wprowadza ponadto **regularne systematyczne monitorowanie** programów badań przesiewowych, w tym rozbieżności, za pośrednictwem europejskiego systemu informacji o raku i rejestru nierówności w przeciwdziałaniu nowotworom.

Aby wesprzeć wdrażanie, przy wsparciu finansowym Programu UE dla zdrowia opracowane zostaną **wytyczne UE dotyczące badań przesiewowych w kierunku raka i leczenia nowotworów** w zakresie raka płuc, prostaty i żołądka. Istniejące wytyczne UE dotyczące raka piersi, jelita grubego i raka szyjki macicy będą regularnie aktualizowane.

Kolejne działania

Po przyjęciu przez Radę zalecenie zastąpi obecne [zalecenie w sprawie badań przesiewowych w kierunku raka](#) z 2003 r.

Kontekst

Szacuje się, że w 2020 r. w Unii chorobę nowotworową zdiagnozowano u 2,7 mln osób. Według szacunków co drugi obywatel UE zachoruje na raka w ciągu swojego życia, co będzie miało długotrwały wpływ na jakość życia tych osób, a ze wszystkich chorujących na nowotwory przeżyje tylko połowa.

W zaleceniu Rady z 2003 r. zawarto zalecenia dotyczące badań przesiewowych w kierunku raka, zachęcając państwa członkowskie do wdrażania programów badań przesiewowych o gwarantowanej jakości. Okazały się one skuteczne, jeśli chodzi o poprawę badań przesiewowych w kierunku raka i zapewnienie osobom najbardziej zagrożonym chorobą łatwego dostępu do zorganizowanych badań przesiewowych.

W opublikowanym w 2017 r. [sprawozdaniu](#) z realizacji zalecenia oraz w europejskim [przewodniku](#) na temat poprawy jakości kompleksowego zwalczania chorób nowotworowych wskazano przyszłe wyzwania i potrzeby. Stało się jasne, że zalecenie należy zmienić, żeby uwzględnić w nim najnowsze wyniki badań naukowych.

Od 20 lat w państwach członkowskich zatwierdzane są i wprowadzane nowe badania przesiewowe i nowe protokoły tych badań, a nowe dowody przemawiają za rozszerzeniem zaleceń dotyczących badań przesiewowych na inne nowotwory niż te objęte aktualnym zaleceniem.

W lutym 2021 r. Komisja przedstawiła europejski plan walki z rakiem, który jest głównym priorytetem Komisji pod przewodnictwem **Ursuli von der Leyen** w dziedzinie zdrowia i kluczowym filarem silnej [Europejskiej Unii Zdrowotnej](#). Poprawa wczesnego wykrywania jest jednym z czterech kluczowych obszarów tego planu, w którym, w ramach działań przewodnich mających na celu przedstawienie nowego wspieranego przez UE programu badań przesiewowych w kierunku raka, zapowiedziano przegląd zalecenia Rady z 2003 r. w sprawie badań przesiewowych w kierunku raka.

Dodatkowe informacje

[Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie wzmocnienia prewencji poprzez wczesne wykrywanie: nowe podejście do badań przesiewowych w kierunku raka](#)

[Załącznik do wniosku](#)

[Konsultacje z zainteresowanymi stronami na temat wniosku](#)

[Pytania i odpowiedzi dotyczące badań przesiewowych w kierunku raka](#)

[Zestawienie informacji: Europejski plan walki z rakiem – nowe podejście do badań przesiewowych w kierunku raka](#)

[Zestawienie informacji: Europejski plan walki z rakiem – gdzie jesteśmy teraz?](#)

[Wideo na temat badań przesiewowych w kierunku raka](#)

[Zestawienia informacji JRC](#)

[Sprawozdanie: badania przesiewowe w kierunku raka w UE](#)

[Polityka UE w zakresie walki z nowotworami](#)

[Centrum wiedzy na temat raka](#)

[@EU_Health](#)

Pdf do druku

Europejska Unia Zdrowotna: badania przesiewowe w kierunku raka

polski (58.729 kB - PDF)

[Pobierz \(58.729 kB - PDF\)](#)

Komunikat prasowy

20 września 2022

Bruksela